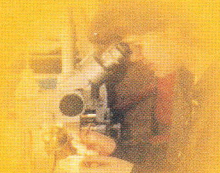

VMST-N/0303

Kortlagning veiðistaða og áhrif vegagerðar í Norðurárdal á veiðistaði og veiði í Norðurá

Bjarni Jónsson, Eik Elfarsdóttir
og Hjalti Þórðarson

Hólum Apríl 2003

Veiðimálastofnun
Institute of Freshwater Fisheries

Inngangur

Margvísleg vinna fer nú fram vegna mats og undirbúnings hringvegar um Norðurárdal í Skagafirði. Skipulagsstofnun hefur m.a óskað eftir eftirfarandi upplýsingum vegna athugunar á mati á umhverfisáhrifum Hringvegar um Norðurárdal, Akrahreppi.

> Kort er sýnir veiðistaði/svæði í Norðurá. Upplýsingar um hvaða veiðistaðir/svæði munu hverfa eða breytast við framkvæmdina skv. kosti M og hvaða hlutfall af heildarveiði er á þessum veiðistöðum/svæðum. Hvenær veiðitími er í ánni, hve margir veiðidagar (stangardagar) eru að jafnaði á ári og hvaða tekjur eru árlega af sölu veiðileyfa.

Leitað var álits Norðurlandsdeildar Veiðimálastofnunar að Hólum á þeim atriðum sem Skipulagsstofnun óskar svara við. Eftirfarandi svör og kort eru unnin af deildinni í samvinnu við Héraðssetur Landgræðslunnar að Hólum. Byggt var á fyrirliggjandi gögnum og vettvangsvinnu.

Svör og gögn vegna spurninga Skipulagsstofnunar

Kort er sýnir veiðistaði/svæði í Norðurá

Ekki hefur verið til kort af veiðistöðum í Norðurá og Veiðibækur gefa ekki möguleika á að skrá nema lítinn hluta þeirra. Vegna þessa var útbúið kort af veiðistöðum í Norðurá útfrá viðtölum við landeigendur. Á mynd 1 eru sýndir helstu veiðistaðir í Norðurá eins og þeir voru sumarið 2003. Kortið er byggt á viðtölum við landeigendur í Flatartungu, á Silfrastöðum og Fremri Kotum. Einnig er stunduð veiði frá fleiri jörðum svo sem Egilsá og Tungukoti. Þeir veiðistaðir sem nefndir voru af ofangreindum landeigendum spanna þó alla ána. Svæðið ofan ármóta við Valagilsá er friðað fyrir veiði samkvæmt ákvörðun veiðifélagsins. Einnig er ákveðin hluti árinnar í landi Silfrastaða friðaður fyrir veiði frá þeim bæ en ekki aðliggjandi jörðum. Nú er nánast eingöngu stunduð stangveiði í Norðurá en áður var þar einnig talsverð netaveiði. Sumir veiðistaðir henta bæði til neta og stangveiði en aðrir fremur fyrir annað hvort netalagnir eða stangveiði. Staðir hagstæðir fyrir netalagnir eru viðkvæmari fyrir breytingum en stangveiðistaðir. Áin breytir sér mjög mikið á milli ára og því er ekki nema að hluta til um að ræða sömu veiðistaði ár frá ári. Veiðistaðir eru þó að mestu á sömu árköflunum þó að þeir færist til innan þeirra.

Upplýsingar um hvaða veiðistaðir/svæði munu hverfa eða breytast við framkvæmdina skv. kosti M

Mikið rask mun verða á árfarvegi og núverandi veiðistöðum vegna veglínum M. Svæðið frá Gvendarnesi og allt niður undir kjálkabrú mun verða fyrir miklum breytingum vegna legu veglínu M, sjá mynd 2. Flestir núverandi veiðistaða munu því hverfa eða breytast. Einnig munu verða til nýir veiðistaðir samfara breytingum á árfarvegi. Mikilvægur hluti mótvægisaðgerða vegna veglínu M verður í því fólgin að endurheimta veiðistaði og búa til nýja til að draga úr skaða sem framkvæmdirnar myndu valda á veiði og veiðistöðum í Norðurá. Framkvæmdir vegna veglínu M munu einnig hafa áhrif á veiðistaði í Norðurá á kaflanum frá Gvendarnesi og að ármótum Valagilsár en þau verða svæðisbundnari en í neðri hluta árinnar. Þannig mun veiðistað neðan Flathöfða við Fremri Kot verða raskað og hugsanlega fleirum á því svæði. Það sama á við aðra þá staði þar sem vinna mun fara fram í farvegi árinnar. Veiði í Norðurá mun á stórum svæðum leggjast af á- meðan á framkvæmdum stendur, sérstaklega á svæðinu frá Gvendarnesi að Kjálkabrú.

Hvaða hlutfall af heildarveiði er á þessum veiðistöðum/svæðum?

Fyrirkomulag veiði í Norðurá er með hætti að landeigendur veiða eða leyfa veiði hver fyrir sínu landi. Bæði eru seld veiðileyfi en einnig veiða fjölskyldur landeigenda sjálfra. Fyrir liggur að aðeins hluti af veiði í Norðurá er skráður í veiðibækur. Skráð heildarveiði í Norðurá árin 1949-2000 er sýnd í töflu 1. Fyrst og fremst er um að ræða bleikjuveiði en einnig einhverja laxveiði. Veiði eftir mánuðum og bæjum árin 1997-2000 fylgir í viðauka. Þar sést að ekki hafa allir landeigendur skilað inn veiðiskýrslum og því ekki ljóst hver heildarveiði í ánni er. Sú veiði sem er skráð síðustu árin er fyrst og fremst af svæðinu frá Gvendarnesi og að ármótum við Héraðsvötn. Það svæði auk þess að vera eitt helsta uppeldissvæði árinnar er einnig það svæði sem langstærstur hluti veiði í Norðurá kemur frá. Þar eiga m.a veiði Flatartunga, Egilsá, Tungukot og Silfrastaðir. Í efri hluta árinnar er hvað mest veitt frá bænum Fremri Kotum en ekki liggja fyrir veiðitölur fyrir það svæði. Útfrá fyrirliggjandi gögnum er ljóst að mjög stór hluti af heildarveiði í Norðurá fer fram á þeim svæðum árinnar sem fyrir raski verða vegna veglínu M. Vegna gönguleiðar sinnar er einnig veiði úr fiskistofnum Norðurár neðar á vatnasvæðinu allt til ósa þar sem veiddir eru fiskar úr ýmsum stofnum víða af vatnasvæðinu (skráð veiði eftir svæðum á vatnasvæði Héraðsvatna 1990-1999 er sýnd í töflum 2-4).

Hvenær veiðitími er í ánni, hve margir veiðidagar (stangardagar) eru að jafnaði á ári og hvaða tekjur eru árlega af sölu veiðileyfa?

Veiði í Norðurá fer fyrst og fremst fram í júlí og ágúst. Langmest af aflanum er veitt í ágúst. Ekki er ljóst útfrá fyrirliggjandi gögnum hve margir stangardagar eru á ári í Norðurá þó hægt sé að nálgast það fyrir ákveðna bæi. Hver landeigandi veitir aðgang að veiði fyrir sínu landi og ekki liggur fyrir hverjar heildartekjurnar eru af veiði í Norðurá. Slíkar upplýsingar þyrfti að nálgast hjá hverjum og einum landeiganda.

Tafla 1. Veiði í Norðurá í Skagafirði eftir árum

Ár	Bleikja	lax	Urriði
1949	79		
1950	71		
1951	183		
1952	136		
1953	50		
1954	92		
1974	479	37	
1975	185	2	
1976	86	1	
1977	510	15	1
1978	610	17	
1979	204	6	2
1980	401	6	
1983	80	2	1
1984	71	2	1
1985	123	7	
1986	45	4	1
1987	415	20	1
1988			
1989	304	1	
1990	381	3	
1991	194	10	
1992	47	10	
1993			
1994			
1995			
1995	74		
1996	268		
1997	62		
1998	106		
1999	90		
2000	120	3	

Tafla 2. Laxveiði á vatnasvæði Héraðsvatna frá 1990-1999

Nafn ár	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999
Norðurá	-	-	-	26	-	2	0	0	3	0
Héraðsvötn, Hofsá og Jökulsárnar	-	-	-	-	36	56	38	46	58	34
Miklavatn	-	-	-	-	-	-	0	0	-	0
Sæmundará	-	-	-	-	-	62	25	54	103	43
Húseyjarkvísl	89	103	245	160	80	73	71	70	94	39

Tafla 3. Urriðaveiði á vatnasvæði Héraðsvatna frá 1990-1999

Nafn ár	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999
Norðurá	-	-	-	0	-	5	0	0	0	0
Héraðsvötn, Hofsá og Jökulsárnar	-	-	-	-	313	145	138	58	190	349
Miklavatn	-	-	-	-	-	-	147	140	-	50
Sæmundará	-	-	-	-	-	0	45	168	111	150
Húseyjarkvísl	426	476	483	369	540	373	349	407	373	349

Tafla 4. Bleikjuveiði á vatnasvæði Héraðsvatna frá 1990-1999

Nafn ár	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999
Norðurá	-	-	-	41	-	74	268	62	106	90
Héraðsvötn, Hofsá og Jökulsárnar	-	-	-	-	2701	3275	4397	2026	1832	1768
Miklavatn	-	-	-	-	-	260	2635	1375	-	818
Sæmundará	-	-	-	-	-	286	459	274	156	181
Húseyjarkvísl	64	28	17	32	44	48	45	30	46	17

Norðurá, samantekt úr veiðiskýrslum 2000

Stangveiði

Bær	Mánuður	Fjöldi veiddra fiska Lax	Kyn	Urriði	Bleikja
Flatatunga	Júní				
Silfrastaðir	Júní				
Egilsá	Júní				
Fremri-Kot	Júní				
Uppsalir	Júní				
	Júní				
	Júní				
Samtals		**0**		**0**	**0**
Flatatunga	Júlí	0		0	0
Silfrastaðir	Júlí	0		0	0
Egilsá	Júlí	0		0	0
Fremri-Kot	Júlí	0		0	0
Uppsalir	Júlí	0		0	0
	Júlí				
	Júlí				
Samtals	**Júlí**	0		0	0
Flatatunga	Ágúst	3		0	120
Silfrastaðir	Ágúst	0		0	0
Egilsá	Ágúst	0		0	0
Fremri-Kot	Ágúst	0		0	0
Uppsalir	Ágúst	0		0	0
	Ágúst				
	Ágúst				
Samtals	**Ágúst**	**3**		**0**	**120**
Flatatunga	September	0		0	0
Silfrastaðir	September	0		0	0
Egilsá	September	0		0	0
Fremri-Kot	September	0		0	0
Uppsalir	September	0		0	0
	September				
	September				
Samtals	**September**	**0**		**0**	**0**
Flatatunga	Október				
Silfrastaðir	Október				
Egilsá	Október				
Fremri-Kot	Október				
Uppsalir	Október				
	Október				
	Október				
Samtals	**Október**	**0**		**0**	**0**

Samtals júní-okt		3	0	0	120
Veiði á ótilgr.tíma					
Samtals sumarið:					

Samtals veiði í :	Júní	0		0	0
	Júlí	0		0	0
	Ágúst	3		0	120
	September	0		0	0
	Október	0		0	0
Samtals sumarið:		**3**		**0**	**120**

Veiði á hvern bæ:

Flatatunga		3		0	120
Silfrastaðir		0		0	0
Egilsá		0		0	0
Fremri-Kot		0		0	0
Uppsalir		0		0	0
Samtals		**3**		**0**	**120**

Norðurá, samantekt úr veiðiskýrslum 1999

Stangveiði eftir veiðiskýrslum

			Fjöldi veiddra fiska			
Bær	Mánuður	Veiðistaður	Lax	Kyn	Urriði	Bleikja
Fremri-Kot	Júní					
Silfrastaðir	Júní					
Egilsá	Júní					
Uppsalir	Júní					
Flatatunga	Júní					
	Júní					
	Júní					
Samtals			**0**		**0**	**0**
Fremri-Kot	Júlí					
Silfrastaðir	Júlí					
Egilsá	Júlí					
Uppsalir	Júlí					
Flatatunga	Júlí		0		0	0
	Júlí					
	Júlí					
Samtals	**Júlí**	**0**	0		0	0
Fremri-Kot	Ágúst					
Silfrastaðir	Ágúst					
Egilsá	Ágúst					
Uppsalir	Ágúst					
Flatatunga	Ágúst		0		0	90
	Ágúst					
	Ágúst					
Samtals	**Ágúst**	**0**	**0**		**0**	**90**
Fremri-Kot	September					
Silfrastaðir	September					
Egilsá	September					
Uppsalir	September					
Flatatunga	September		0		0	0
	September					
	September					
Samtals	**September**		**0**		**0**	**0**
Fremri-Kot	Október					
Silfrastaðir	Október					
Egilsá	Október					
Uppsalir	Október					
Flatatunga	Október					
	Október					
	Október					
Samtals	**Október**		**0**		**0**	**0**

Samtals júní-okt			0	0	0	90
Veiði á ótilgr.tíma			0	-	0	0
Samtals sumarið:			**0**	-	**0**	**90**

Samtals veiði í :	Júní		0		0	0
	Júlí		0		0	0
	Ágúst		0		0	90
	September		0		0	0
	Október		0		0	0

ótilgr.tímabil			0		0	0
Samtals sumarið:			**0**		**0**	**90**

Veiði á hvern bæ:

Fremri-Kot						
Silfrastaðir						
Egilsá						
Uppsalir						
Flatatunga			0		0	90
Samtals			**0**		**0**	**90**

Norðurá, samantekt úr veiðiskýrslum 1998

Veiði eftir veiðiskýrslum frá bændum

			Fjöldi veiddra fiska			
Bær	Mánuður	Veiðistaður	Lax	Kyn	Urriði	Bleikja
Fremri-Kot	Júní					
Silfrastaðir	Júní					
Egilsá	Júní					
Uppsalir	Júní					
Flatatunga	Júní		0		0	0
	Júní					
	Júní					
Samtals			**0**		**0**	**0**
Fremri-Kot	Júlí					
Silfrastaðir	Júlí					
Egilsá	Júlí	net	0		0	1
Uppsalir	Júlí					
Flatatunga	Júlí		0		0	6
	Júlí					
	Júlí					
Samtals	**Júlí**	**0**	0		0	7
Fremri-Kot	Ágúst					
Silfrastaðir	Ágúst					
Egilsá	Ágúst	stöng	0		0	8
Uppsalir	Ágúst					
Flatatunga	Ágúst		3		0	91
	Ágúst					
	Ágúst					
Samtals	**Ágúst**	**0**	**3**		**0**	**99**
Fremri-Kot	September					
Silfrastaðir	September					
Egilsá	September		0		0	0
Uppsalir	September					
Flatatunga	September		0		0	0
	September					
	September					
Samtals	**September**		**0**		**0**	**0**
Fremri-Kot	Október					
Silfrastaðir	Október					
Egilsá	Október					
Uppsalir	Október					
Flatatunga	Október		0		0	0
	Október					
	Október					
Samtals	**Október**		**0**		**0**	**0**

Samtals júní-okt			3	0	0	106
Veiði á ótilgr.tíma			0	-	0	0
Samtals sumarið:			**3**	-	**0**	**106**

Samtals veiði í :	Júní		0		0	0
	Júlí		0		0	7
	Ágúst		3		0	99
	September		0		0	0
	Október		0		0	0

ótilgr.tímabil			0		0	0
Samtals sumarið:			**3**		**0**	**106**

Veiði á hvern bæ:

Fremri-Kot						
Silfrastaðir						
Egilsá			0		0	9
Uppsalir						
Flatatunga			3		0	97
Samtals			**3**		**0**	**106**

Norðurá, samantekt úr veiðiskýrslum 1997

Veiði eftir veiðiskýrslum frá bændum

			Fjöldi veiddra fiska			
Bær	Mánuður	Veiðistaður	Lax	Kyn	Urriði	Bleikja
Fremri-Kot	Júní					
Silfrastaðir	Júní					
Egilsá	Júní					
Uppsalir	Júní					
Flatatunga	Júní		0		0	0
	Júní					
	Júní					
Samtals			**0**		**0**	**0**
Fremri-Kot	Júlí					
Silfrastaðir	Júlí					
Egilsá	Júlí					
Uppsalir	Júlí					
Flatatunga	Júlí		0		0	0
	Júlí					
	Júlí					
Samtals	**Júlí**	**0**	**0**		**0**	**0**
Fremri-Kot	Ágúst					
Silfrastaðir	Ágúst					
Egilsá	Ágúst					
Uppsalir	Ágúst					
Flatatunga	Ágúst		0		0	62
	Ágúst					
	Ágúst					
Samtals	**Ágúst**	**0**	**0**		**0**	**62**
Fremri-Kot	September					
Silfrastaðir	September					
Egilsá	September					
Uppsalir	September					
Flatatunga	September		0		0	0
0	September					
0	September					
Samtals	**September**		**0**		**0**	**0**
Fremri-Kot	Október					
Silfrastaðir	Október					
Egilsá	Október					
Uppsalir	Október					
Flatatunga	Október		0		0	0
	Október					
	Október					
Samtals	**Október**		**0**		**0**	**0**
Samtals júní-okt			0	0	0	62
Veiði á ótilgr.tíma			0	-	0	0
Samtals sumarið:			**0**	-	**0**	**62**

Samtals veiði í :	Júní		0		0	0
	Júlí		0		0	0
	Ágúst		0		0	62
	September		0		0	0
	Október		0		0	0

ótilgr.tímabil			0		0	0
Samtals sumarið:			**0**		**0**	**62**

Veiði á hvern bæ:

Fremri-Kot						
Silfrastaðir						
Egilsá						
Uppsalir						
Flatatunga			0		0	62
0						
0						
Samtals			**0**		**0**	**62**

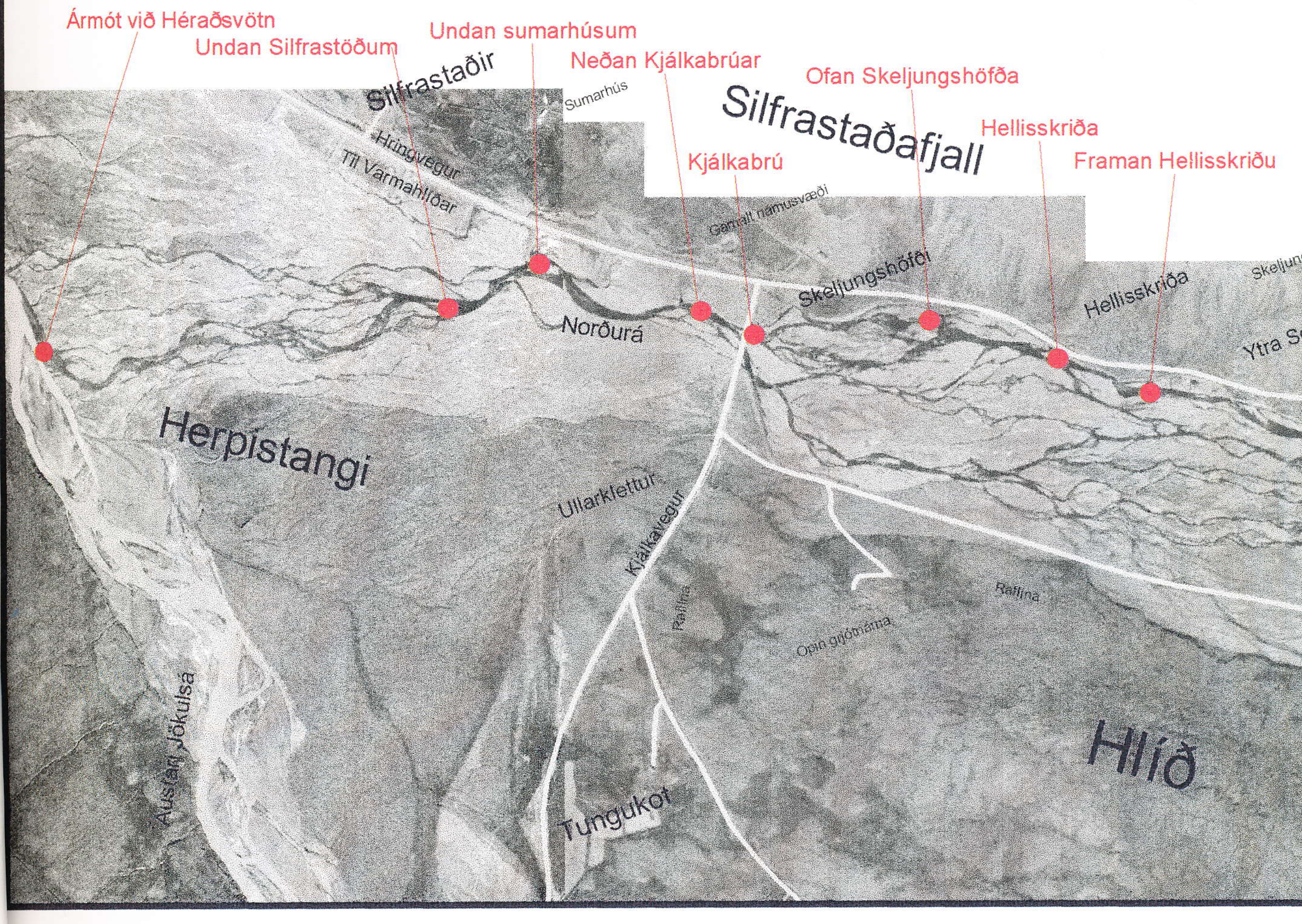

Ármót við Héraðsvötn
Undan Silfrastöðum
Undan sumarhúsum
Neðan Kjálkabrúar
Ofan Skeljungshöfða
Hellisskriða
Framan Hellisskriðu
Kjálkabrú
Silfrastaðir
Sumarhús
Silfrastaðafjall
Hringvegur
Til Varmahlíðar
Skeljungshöfði
Hellisskriða
Norðurá
Herpistangi
Ullarklettur
Kjálkavegur
Raflína
Hlíð
Tungukot
Austari Jökulsá

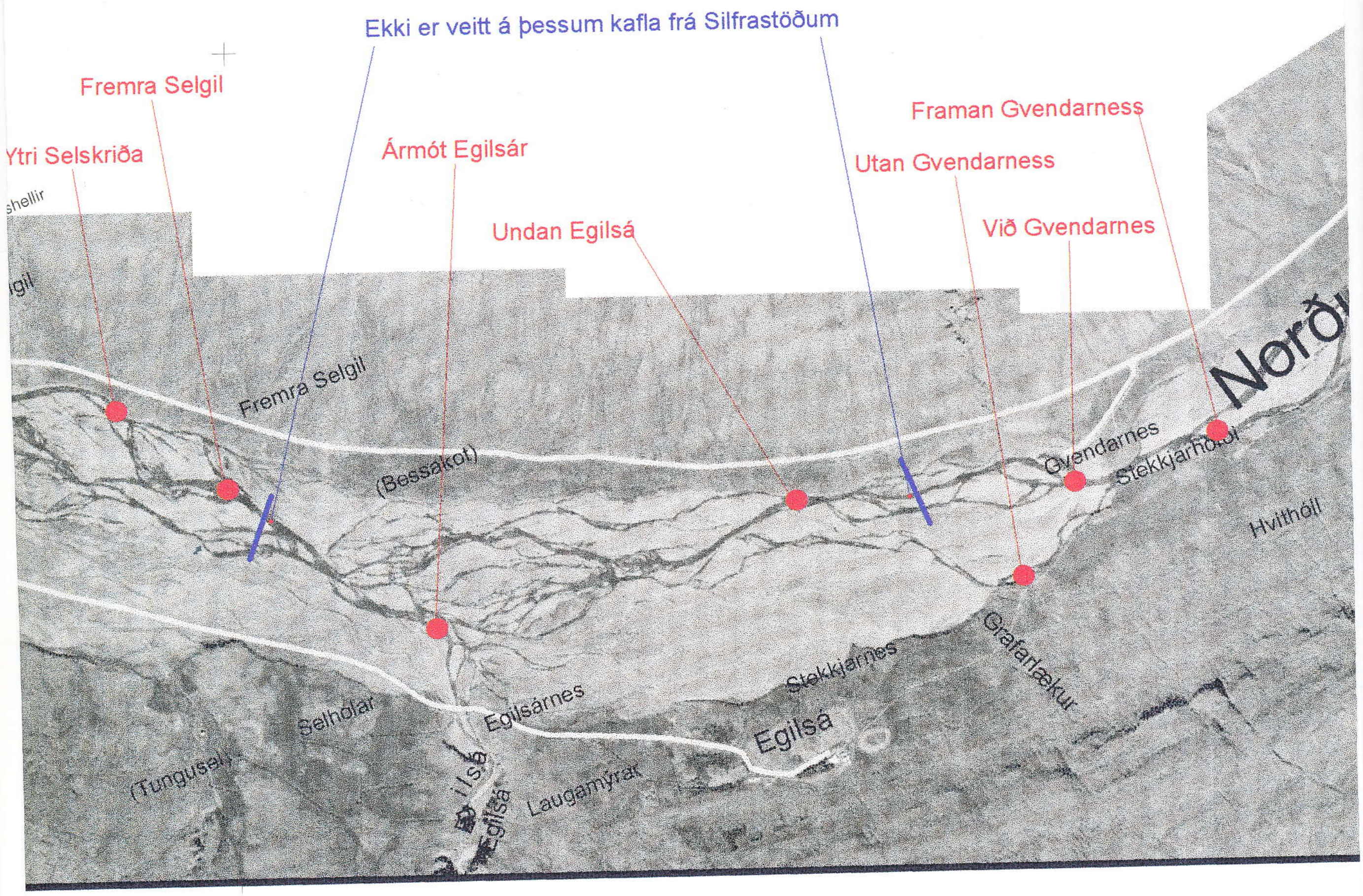
Ekki er veitt á þessum kafla frá Silfrastöðum
Fremra Selgil
Ytri Selskriða
Ármót Egilsár
Undan Egilsá
Framan Gvendarness
Utan Gvendarness
Við Gvendarnes
Fremra Selgil
(Bessakot)
Gvendarnes
Hvíthóll
Grafarlækur
Stekkjarnes
Egilsárnes
Selhólar
(Tungusel)
Egilsá
Laugamýrar

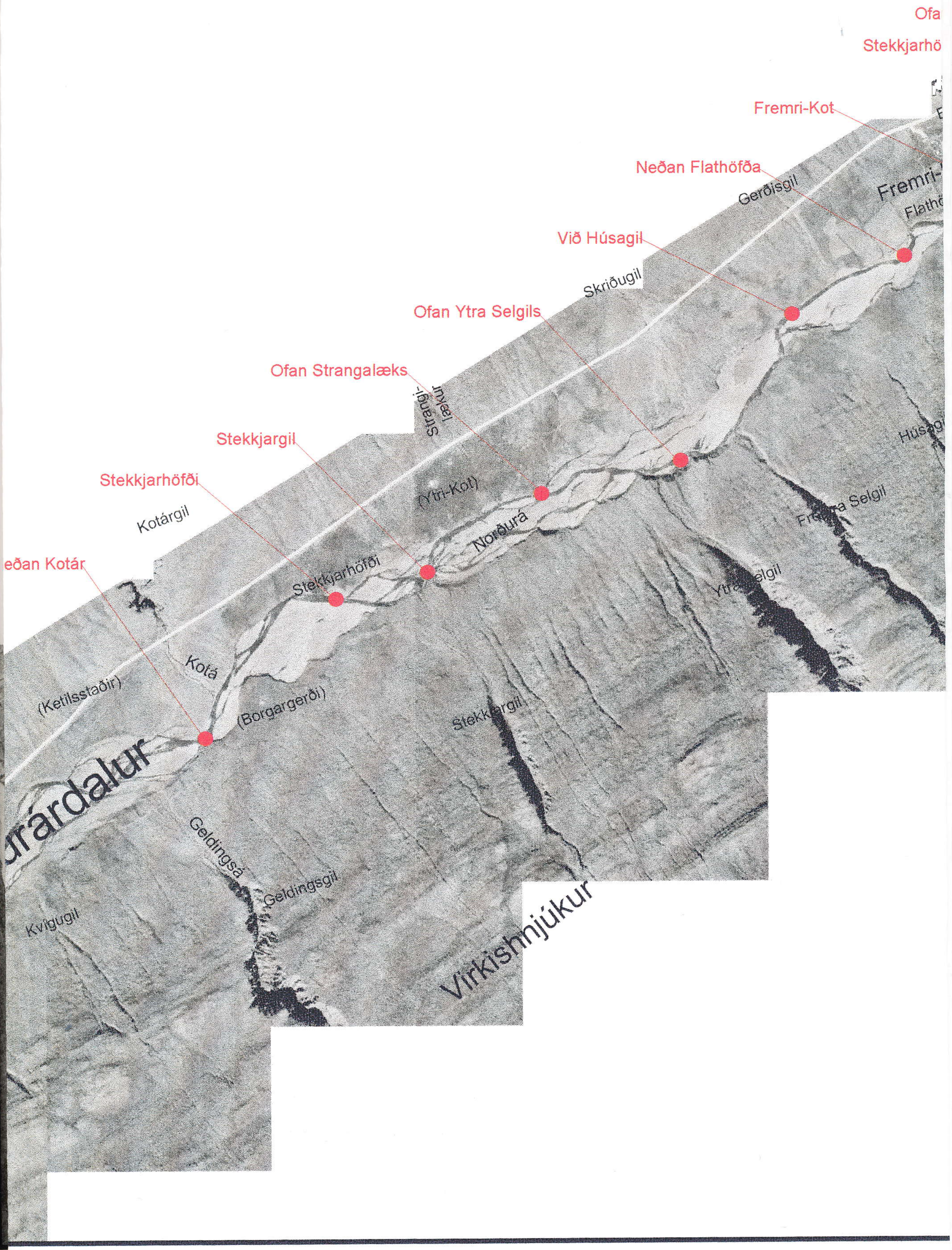

Ofa
Stekkjarhö
Fremri-Kot
Neðan Flathöfða
Gerðisgil
Fremri-
Flathö
Við Húsagil
Skriðugil
Ofan Ytra Selgils
Ofan Strangalæks
Strangi-
lækur
Húsagil
Stekkjargil
Stekkjarhöfði
(Ytri-Kot)
Kotárgil
Norðurá
Fremra Selgil
eðan Kotár
Stekkjarhöfði
Ytra Selgil
Kotá
(Ketilsstaðir)
(Borgargerði)
Stekkjargil
urárdalur
Geldingsá
Geldingsgil
Kvígugil
Virkishnjúkur

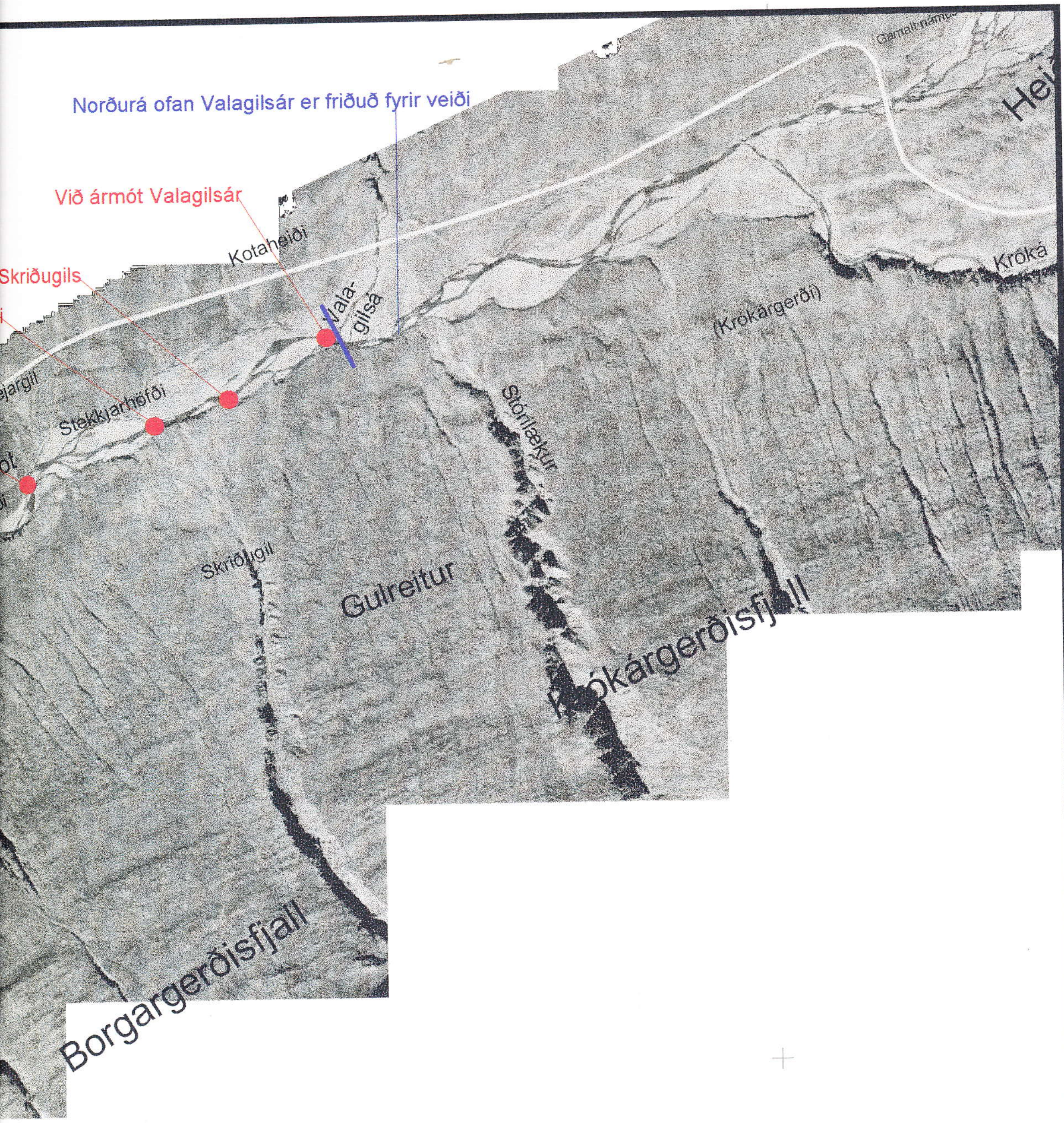

Mynd 1. Veiðistaðir í Norðurá
í Skagafirði sumarið 2002

●	Veiðistaðir
—	Skil svæða sem friðuð voru fyrir veiðum

N

0 0.5 1 Km

Mælikvarði 1 : 20.000

GRUNNUR: Loftmyndir Loftmynda ehf frá 1999 og 2000
KORTAGERÐ: H.Þ. og E.E. apríl 2003

Héraðssetur Landgræðslu ríkisins, Hólum í Hjaltadal, 551 Sauðárkrókur
Hjalti Þórðarson, landfræðingur, sími: 455 6370, netfang: hjalti@holar.is
Veiðimálastofnun, norðurlandsdeild, Hólum í Hjaltadal, 551 Sauðárkrókur
Eik Elfarsdóttir, líffræðingur, sími: 455 6363, netfang: eik@veidimal.is

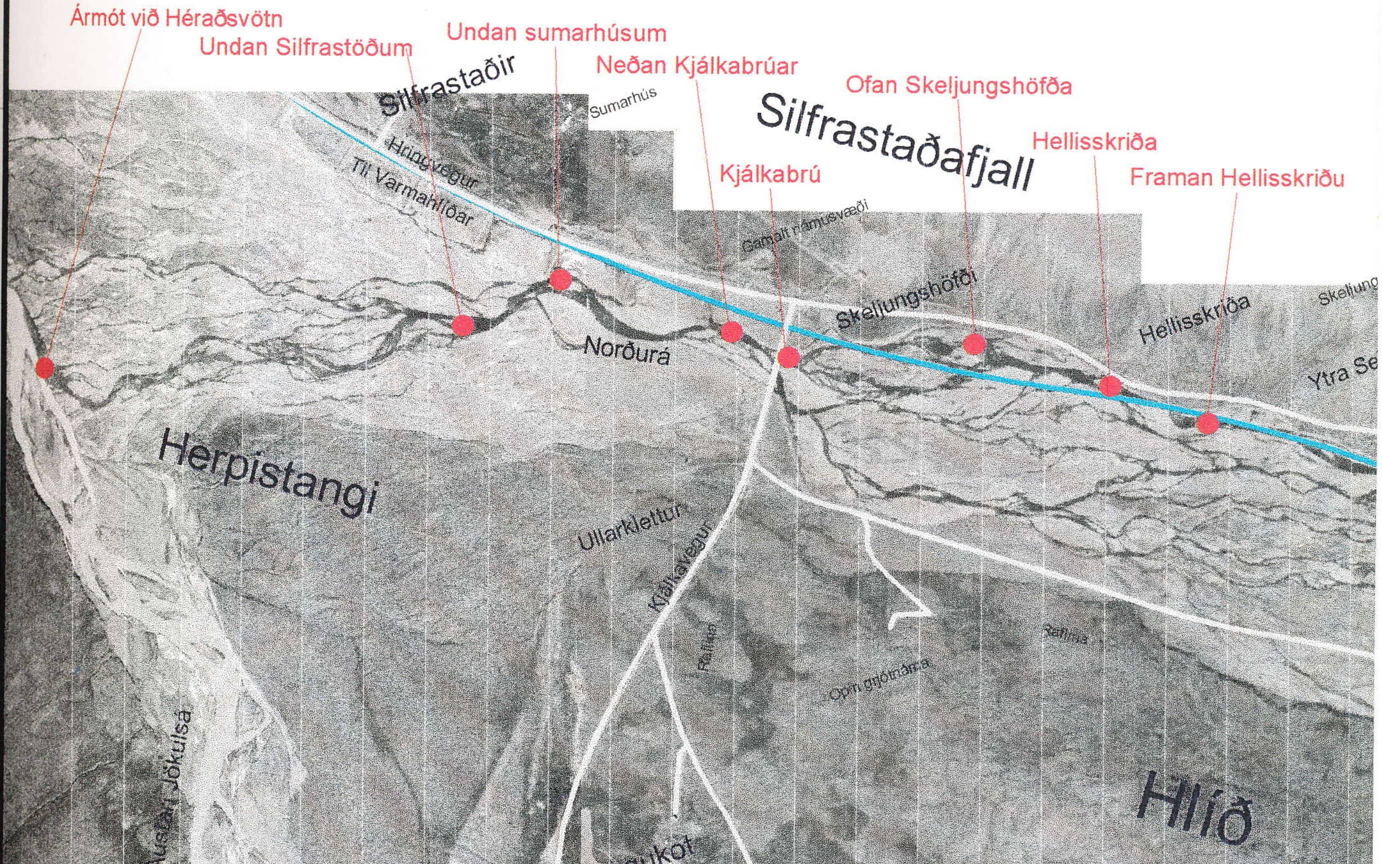

Ármót við Héraðsvötn
Undan Silfrastöðum
Undan sumarhúsum
Neðan Kjálkabrúar
Ofan Skeljungshöfða
Hellisskriða
Framan Hellisskriðu
Kjálkabrú
Silfrastaðir
Sumarhús
Silfrastaðafjall
Hringvegur
Til Varmahlíðar
Skeljungshöfði
Norðurá
Hellisskriða
Herpistangi
Ullarklettur
Kjálkavegur
Opin grjótnáma
Hlíð
Tungukot
Austari Jökulsá

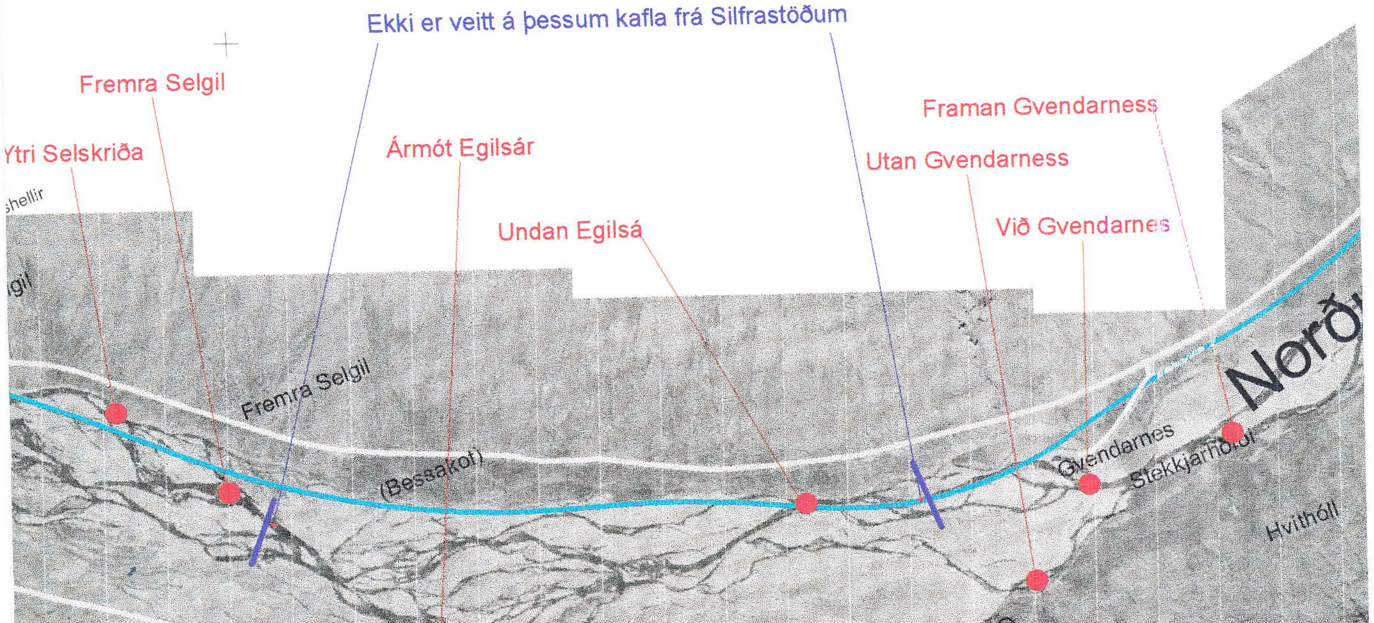
Ekki er veitt á þessum kafla frá Silfrastöðum
Fremra Selgil
Ytri Selskriða
Ármót Egilsár
Undan Egilsá
Framan Gvendarness
Utan Gvendarness
Við Gvendarnes
Fremra Selgil
(Bessakot)
Gvendarnes
Stekkjarhólar
Hvíthóll
Grafarlækur
Stekkjarnes
Egilsárnes
Selhólar
(Tungusel)
Egilsá
Laugamýrar

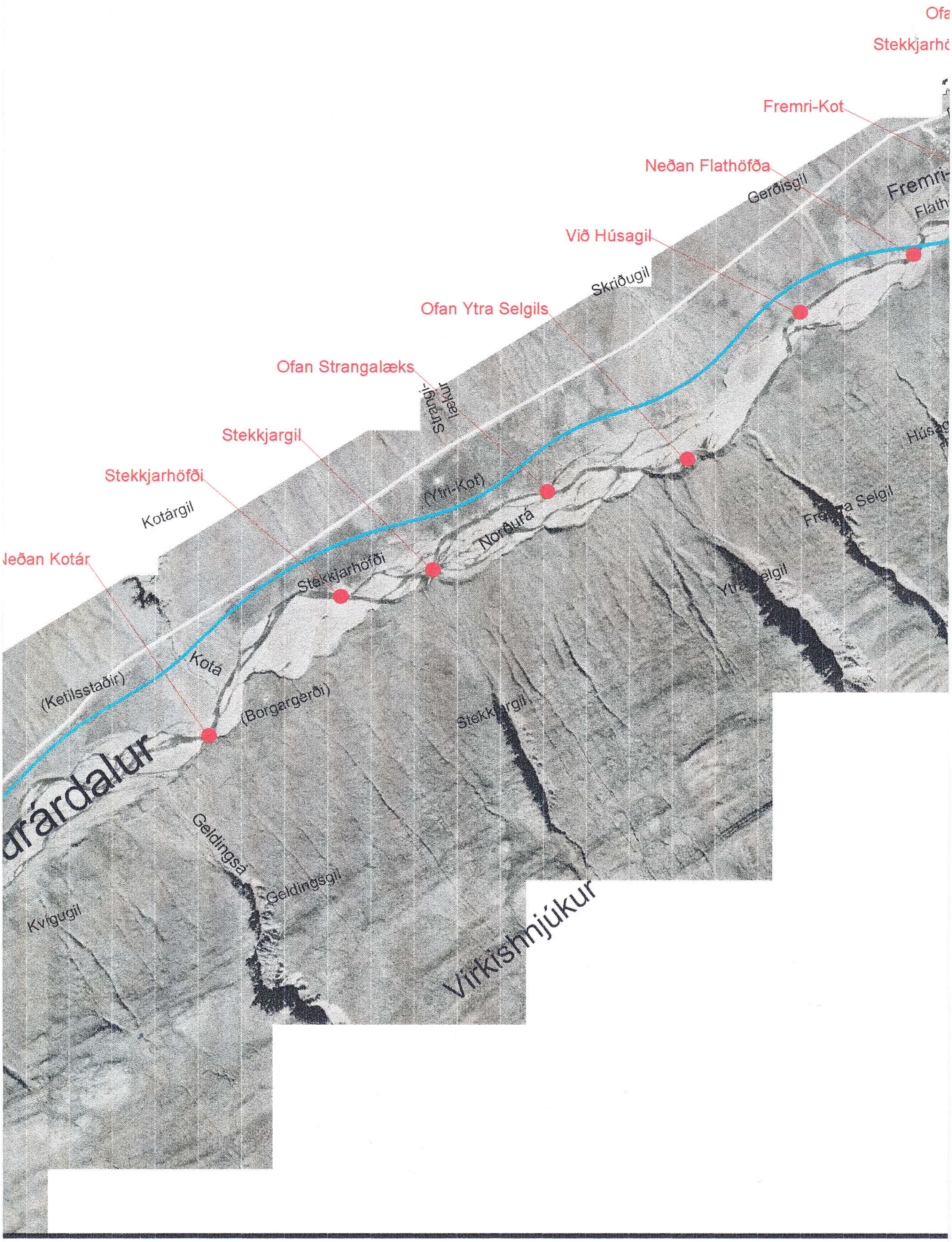

Ofa
Stekkjarhö
Fremri-Kot
Neðan Flathöfða
Gerðisgil
Fremri-
Flath
Við Húsagil
Skriðugil
Ofan Ytra Selgils
Ofan Strangalæks
Strangi-
lækur
Húsag
Stekkjargil
Stekkjarhöfði
(Ytri-Kot)
Norðurá
Kotárgil
Neðan Kotár
Stekkjarhöfði
Kotá
(Ketilsstaðir)
(Borgargerði)
Stekkjargil
urárdalur
Geldingsá
Geldingsgil
Kvígugil
Virkishnjúkur

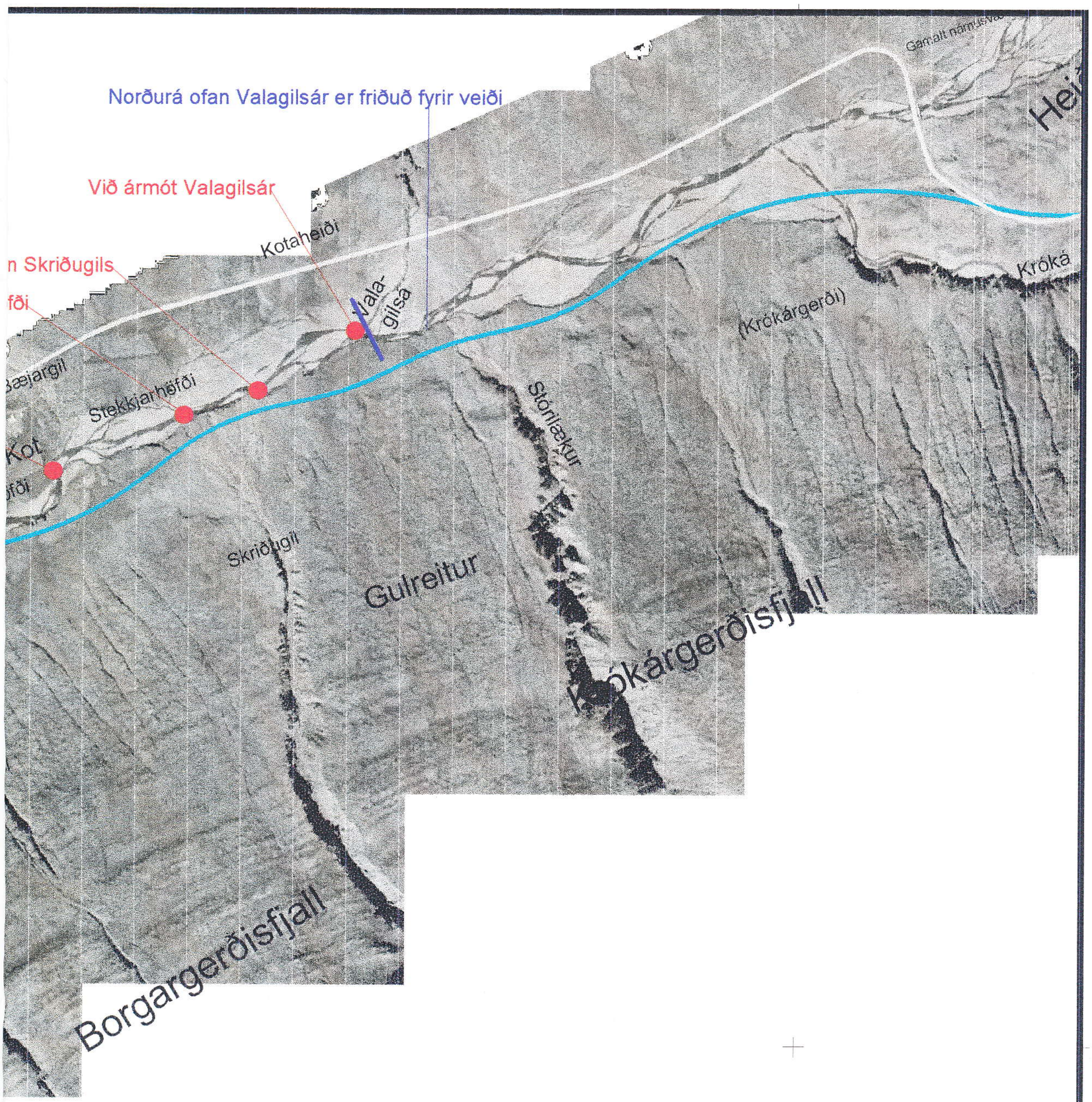

Mynd 2. Veiðistaðir í Norðurá í Skagafirði sumarið 2002 og áætluð veglína M

- Veiðistaðir
- Skil svæða sem friðuð voru fyrir veiðum
- Áætluð veglína M

N

0 0.5 1 Km

Mælikvarði 1 : 20.000

GRUNNUR: Loftmyndir Loftmynda ehf frá 1999 og 2000
KORTAGERÐ: H.Þ. og E.E. apríl 2003

Héraðssetur Landgræðslu ríkisins, Hólum í Hjaltadal, 551 Sauðárkrókur
Hjalti Þórðarson, landfræðingur, sími: 455 6370, netfang: hjalti@holar.is
Veiðimálastofnun, norðurlandsdeild, Hólum í Hjaltadal, 551 Sauðárkrókur
Eik Elfarsdóttir, líffræðingur, sími: 455 6363, netfang: eik@veidimal.is